

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 37.016: 811.131.1 (043.2)

CULEA ULIANA

**METODOLOGIA DEZVOLTĂRII
COMPETENȚEI DE COMUNICARE PRAGMATICĂ
ÎN STUDIAREA LIMBII ITALIENE
PRIN VALORIFICAREA MASS-MEDIEI**

SPECIALITATEA 532.02 – DIDACTICĂ ȘCOLARĂ (LIMBA ITALIANĂ)

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Științe ale Educației*,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Conducător științific: SOLCAN Angela, dr. în științe pedagogice, conf. univ.

Referenți oficiali:

1. **GHICOV Adrian**, dr. hab. în științe pedagogice, conf. univ., Institutul de Științe ale Educației
2. **DIMA Gabriela**, dr. în filologie, conf. univ., Universitatea „A. I. Cuza” din Iași, România

Componenta Consiliului Științific Specializat:

1. **COJOCARU-BOROZAN Maia** – **președinte**, dr. hab. în științe pedagogice, prof. univ.
2. **PETRENCU Liuba** – **secretar științific**, dr. în științe pedagogice, conf. univ.
3. **MORARU Victor**, dr. hab. în științe politice, prof. univ., membru corespondent
4. **CUZNEȚOV Larisa**, dr. hab. în științe pedagogice, prof. univ.
5. **BARBĂNEAGRĂ Alexandra**, dr. în științe pedagogice, conf. univ.
6. **KONONOVA Tatiana**, dr. în științe pedagogice

Susținerea publică a tezei va avea loc la **24 iunie 2019**, ora **11:00**, în ședința Consiliului Științific Specializat D 532.02-65, al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, str. Ion Creangă. 1, blocul II, Sala Senatului.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la

23 mai, 2019

Secretar științific

al Consiliului Științific Specializat:

dr. în științe pedagogice, conf. univ.

Petrencu Liuba

Conducător științific,

dr. în științe pedagogice. conf. univ.

Solcan Angela.

Autor,

Culea Uliana

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. În contextul învățământului european și național, principiile didacticii moderne sunt determinate de rezultatele învățării performante, în concordanță cu principiul pedagogic fundamental „*a învăța prin acțiune*” [15, pp. 240-241], axat pe triada *atitudini, capacități, cunoștințe* [9, p. 14].

Documentele actuale curriculare din Republica Moldova propun abordarea limbii în calitate de instrument de comunicare și sunt axate pe aplicarea „modelului comunicativ-funcțional”. Paradigma comunicativ-funcțională a disciplinei se reflectă în competența de comunicare pragmatică, ce aduce în prim-plan competența de comunicare percepută ca factor ce poate facilita substanțial integrarea vorbitorului în spațiul sociocultural. Această abordare pragmatică, pe care o valorifică noile curricula, argumentează teza potrivit căreia un enunț nu exprimă doar o stare de lucruri, ci și gândurile, sentimentele pe care ideile enunțate le provoacă atât receptorului, cât și emițătorului [43, pp. 124-137]. Acest aspect este comun pentru studierea limbii, în general, și pentru studierea limbii străine, în particular. Astfel, în acest context, abordarea funcțională în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene va fi orientată spre formarea competenței de comunicare pragmatică. Acest proces implică o viziune pragmatică asupra activității de predare-învățare-evaluare a limbii italiene, atunci când are loc formarea și dezvoltarea ascendentă a competenței de comunicare pragmatică la studenți, iar funcția explicativ-comunicativă a limbii joacă un rol principal în cadrul exteriorizării sentimentelor și raționamentelor, contribuind la înțelegerea și interiorizarea informației și a cunoștințelor asimilate. În felul acesta, se conturează atitudini și comportamente esențiale pentru studierea limbilor străine și realizarea educației permanente, care presupune demersuri de re/structurare a cunoștințelor și competențelor, de lărgire a orizontului cultural-comunicativ, de aprofundare a educației morale și consolidarea inserției sociale, a autoeducației [28, p. 54].

Din aceste rațiuni, în vederea autoeducației, studenții valorifică mijloacele de socializare și culturalizare pe care societatea i le pune la dispoziție. Dintre acestea, mass-media se distinge prin faptul că oferă posibilități incontestabile de realizare a educației permanente, prin accesul la diferite tipuri de discursuri comunicative și informații valoroase de diversă natură [57, pp. 173-181].

În procesul de modernizare, instituțiile de învățământ din Republica Moldova se orientează spre valorificarea produselor oferite de industriile și tehnologiile informaționale moderne. În acest sens, mass-media este utilizată tot mai frecvent, ca mijloc didactic de bază în studierea limbilor străine, pentru dezvoltarea competențelor de comunicare. Constatăm faptul că resursele Internetului au permis crearea complexelor multimedia, care îmbină reușit *textul scris, sunetul și imaginea*, asigurându-se astfel crearea și aplicarea unor modele noi de predare-învățare-evaluare a limbilor străine, prin accesul la informațiile multilinguale regăsite la toate nivelurile mass-mediei [23, pp. 122-137].

Interacțiunile dintre mass-media și educație au dat naștere unei mișcări strategice importante la nivel local și internațional, la care au aderat cercetători, educatori, profesioniști media, ce s-au regăsit în activitatea comună prin valorificarea mass-mediei în studierea limbilor străine [56, p. 15].

Utilizarea mass-mediei în didactică presupune formarea competenței digitale, bazată nu atât pe cunoștințe informatice, cât pe capacitatea de a descoperi potențialul didactic al mass-mediei în activitatea curriculară și în procesul de studiu [55, p. 47]. Valorificarea mass-mediei în predarea-învățarea-evaluarea limbilor străine produce un impact formativ evident în învățământul superior, actul învățării constituind situații pedagogice de validare a competenței de comunicare pragmatică a studenților. Demersul pedagogic orientat spre formarea competenței de comunicare pragmatică vizează realizarea următoarelor obiective: *creșterea eficienței activităților de învățare, de dezvoltare a competențelor digitale și a celei de comunicare pragmatică, inclusiv realizarea cu succes a studiului individual.*

Provocările lumii contemporane: *globalizarea, internaționalizarea, digitalizarea, tehnologizarea, criza valorilor* etc. determină integrarea mass-mediei în predarea-învățarea-evaluarea limbilor străine la nivel universitar. Reforma învățământului preuniversitar (Curriculumul Național din Republica Moldova axat pe triada *cunoștințe, capacități, atitudini și valori*), conform Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”, prevede „modernizarea sistemului educațional, pentru a răspunde atât nevoilor individuale ale tinerilor, cât și cerințelor pieței de muncă ...” [9, p. 3].

Din perspectiva conținutului documentelor normative și reglatorii ale învățământului superior (Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, Portofoliul European al Limbilor, Codul Educației al Republicii Moldova, Curriculumul Național pentru învățământul preuniversitar și învățământul primar, Cadrul de Referință al Curriculumului Național), competențele digitale ale cadrelor didactice universitare necesare pentru valorificarea mass-mediei în predarea-învățarea-evaluarea limbii străine constituie o exigență în raport cu pregătirea inițială și continuă a acestora.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Nivelul de selectare și promovare a mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică se află într-o dependență reciprocă cu nivelul informatizării societății. Potențialul tehnologic și științifico-didactic din sfera de cercetare privind integrarea mass-mediei se relevă la toate treptele sistemului de învățământ european și național. Analiza evolutivă a conceptelor de „competență de comunicare pragmatică” și „mass-media” este realizată de către cercetătorii din domeniul științelor educației, lingvisticii generale, glotodidacticii, psihologiei, filosofiei, sociologiei, regăsindu-se în documentele ce reflectă politicile educaționale contemporane. Astfel, atestăm abordări ale conceptelor de „competență de comunicare pragmatică” și „mass-media” în lucrările cercetătorilor români, printre care îi menționăm pe I. Botgros, L. Franțuzan – conceptul de „competență de comunicare” [8]; Vl. Guțu – conceptul de „competență” în contextul învățământului din Republica Moldova [33]; T. Callo – conceptualizarea educației lingvistice [10]; A. Afanas – dezvoltarea competenței de comunicare [3]; C. Cucos – noțiunea de „comunicare”, ritmul individual de învățare [17]; Vl. Pâslaru – procesul achizițional al competențelor de comunicare [41]; A. Ghicov – performanța în învățare [31]; M. Cojocaru-Borozan – paradigmele pedagogiei în contextul cercetării pedagogice, teoria culturii emoționale a cadrelor didactice [13]; L. Sadovei – competența de comunicare didactică și inserție socială [44]; L. Cuznețov – educația permanentă și autoeducația [28]; M. Manu – caracterului pragmatic al comunicării [35], E. Dragoș – perspectiva încadrării pragmaticii în lingvistică [29], M-M. Rusu – paradigma comunicativ-funcțională [43]; I. Albulescu – relația dintre mass-media și instituțiile sociale

[4; 5]; I. Cerghit – mass-media ca factor al educației [12]; M. Marinescu – prezentarea e-learningului ca o nouă modalitate de a aborda procesul de învățare [37]; I. Guțu – tendința de globalizare a educației universitare [32]; A. Achimaș-Cădăriu – avantajele mass-mediei în procesul instructiv-educativ [1]; L. Vatamaniuc – mass-media în calitate de factor motivațional [46]; A. Adăscăliței – didactica informatică [2]; V. Moraru – mecanismele de funcționare a mass-mediei [39]; C. Marian Feldrihan – educația pentru mass-media între formal-nonformal și informal [36]; S. Șpac – aspecte metodologice și praxiologice ale educației pentru mass-media [45]; T. Kononova – implementarea strategiilor interactive în predarea limbilor străine [60]; și în lucrările autorilor de peste hotare: J. Moeschler – pragmatica în calitate de cercetare a înțelegerii limbajului [54; 56]; A. Reboul – pragmatica discursului [56; 54]; H. Plett – transpunerea limbii într-o acțiune sociocomunicativă [42]; G. Alois – producerea cunoașterii în calitate de esență pragmatică [6]; I. Vedder – dimensiunea pragmatică [59]; T. Vaughan – mass-media în calitate de element fundamental în relația dintre om și mediul înconjurător [58]; A. Calvani – dezvoltarea competenței de comunicare în calitate de rezultat al consumului de mesaje mediatice [48]; L. Galliani – învățarea multimedia [51]; G. Porcelli – corelația dintre multimedia și competența lingvistică [55].

Repere teoretice ale cercetării. Investigația s-a realizat în baza unor teorii, concepții, legități, principii din domeniul științelor educației, glotodidacticii, sociologiei educației, a științelor comunicării. În mod special, drept repere teoretice ale cercetării au servit formele, funcțiile și condițiile mass-mediei eficiente – I. Albulescu [4; 5], M. Albulescu [5], I. Cerghit [12]; tendințele dezvoltării mass-mediei în societatea în tranziție – V. Moraru [39]; contribuția mass-mediei la dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică – R. Cemortan [11], M. Coman [14] etc.; principiile privind valorificarea și deontologia mass-mediei – I. Albulescu [4; 5], S. Șpac [45], T. Kononova [60], C. Marian Feldrihan [36] etc.; caracterul pragmatic al comunicării și perspectiva încadrării pragmaticii în lingvistică – E. Dragoș [29], M. Manu [35], I. Vedder [59], J. Moeschler [54; 56]; A. Reboul [56; 54] etc.

Sistemul de învățământ din Republica Moldova este caracterizat printr-un proces complex de restructurare și reformare privind formularea și producerea unei oferte educaționale optimizate în raport cu nevoile de cunoaștere și de dezvoltare ale agenților educaționali, cu provocările societății și cu cerințele pieței de muncă. În contextul vizat, perspectiva predării-învățării-evaluării limbii italiene, la nivelul învățământului superior prin valorificarea mass-mediei propune mai multe soluții de integrare pe piața educațională, o dinamică lingvistică generală de studiere a limbii italiene, și anume de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică.

Studierea temei este importantă din mai multe considerente, fiind axată pe tendințele actuale, de integrare a mass-mediei în învățământul superior, în scopul soluționării problemelor pedagogice moderne, determinate de necesitatea optimizării procesului instructiv-educativ universitar în raport cu cerințele noii societăți informaționale. Sarcina înglobării mass-mediei în învățământul din Republica Moldova constă în a stabili și aplica strategii eficiente pentru etapa actuală a modernizării pedagogice. Promovarea mass-mediei în studierea limbilor străine evidențiază necesitatea valorificării perspectivelor interdisciplinare, mai cu seamă în domeniul dezvoltării competenței de comunicare pragmatică. În conformitate cu aceasta, în realizarea cercetării curente se va ține cont de valorile lingvistice, psihopedagogice, cognitive și practice

ale modelelor lingvistico-didactice de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei.

Așadar, noile realități culturale, socioeconomice, globalizarea, intensificarea migrației populației și condițiile de promovare a principiilor educației permanente generează **problema cercetării**, care rezidă în necesitatea determinării și validării fundamentelor teoretico-aplicative și a metodologiei de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei.

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretico-aplicative, elaborarea și validarea metodologiei dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei.

Pentru realizarea scopului, au fost stabilite următoarele **obiective de cercetare**:

1. Dezvăluirea esenței conceptelor de bază: *competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică*;
2. Stabilirea condițiilor pedagogice și a oportunităților metodologice de valorificare a mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene la nivelul învățământului superior;
3. Determinarea specificului expertizării Televiziunii și a Internetului în realizarea predării-învățării-evaluării limbii italiene;
4. Elaborarea metodologiei valorificării mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studiul limbii italiene în învățământul superior;
5. Elaborarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*.

Metodologia cercetării științifice a presupus aplicarea în demersul investigațional și experimental a metodelor: documentarea științifică, analiza și sinteza, modelarea teoretică, generalizarea teoretică, interpretarea, formularea de concluzii și recomandări, experimentul pedagogic, chestionarul, studiul de caz, analiza produselor subiecților investigați.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în identificarea necesității extinderii utilizării epistemice și pragmatice a mass-mediei în procesul predării-învățării-evaluării limbii italiene; precizarea și dezvăluirea semnificației conceptelor de bază: *competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică, mass-media, multimedia, educația pentru mass-media* analizate în contextul stabilirii metodologiei dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene și al evidențierii abordărilor și orientărilor științifice privind utilizarea mass-mediei.

Chintesența noutății și originalității științifice rezidă în elaborarea, argumentarea științifică, implementarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*, care încorporează fundamentele teoretico-aplicative ale procesului vizat.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în determinarea fundamentelor teoretice privind competența de comunicare pragmatică, elaborarea și validarea experimentală a *Modelului*

tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei cu impact asupra dezvoltării didacticei universitare în contextul societății informaționale.

Semnificația teoretică a cercetării este susținută de analiza, precizarea, delimitarea și interpretarea aspectelor cadrului conceptual al competenței de comunicare pragmatică în contextul utilizării mass-mediei. Examinarea și analiza orientărilor științifice privind noile tehnologii în general și a mass-mediei în special, a dificultăților de utilizare a mass-mediei în studierea limbii italiene, a elucidării oportunităților metodologice de eficientizare a didacticei limbii italiene în învățământul superior au determinat eficiența utilizării mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene și au contribuit la elaborarea și argumentarea științifică a fundamentelor teoretico-aplicative ale mass-mediei, în scopul dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea și validarea fundamentelor teoretico-aplicative, structurate în componentele *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*. Fundamentele teoretico-aplicative (încorporate în modelul nominalizat) valorificate și validate în cadrul experimentului pedagogic realizat au contribuit la sporirea eficienței dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei. *Matricea de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei la nivel universitar; Curriculumul universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei la disciplina Limba italiană și comunicare; Criteriile, indicatorii și descriptorii de performanță pentru domeniile competenței de comunicare pragmatică recomandate în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei; Indicatorii de apreciere a nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei, inclusiv modelul tehnologic vizat*, pot fi aplicate în predarea-învățarea-evaluarea nu doar a limbii italiene, ci și a tuturor limbilor străine la nivel universitar și pentru formarea continuă a cadrelor didactice.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere sunt cuprinse în următoarele teze:

1. Conceptualizarea dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în cadrul lecțiilor de limbă italiană prin intermediul mass-mediei are valoare teoretico-aplicativă importantă, deoarece oferă delimitarea și precizarea conceptelor de bază, elucidează istoricul și abordarea orientărilor, tendințelor științifico-eclectice ale mass-mediei, descrie dificultățile de utilizare a instrumentelor media în studierea limbii italiene.

2. Nucleul configurațiilor metodologice specifice studierii limbii italiene, constituit din principiile, strategiile generale și operaționale, condițiile instituționale favorabile utilizării mass-mediei, a asigurat validarea practică a fundamentelor teoretico-aplicative ale dezvoltării competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei.

3. *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei* reprezintă un construct praxiologic ce include fundamentele teoretico-aplicative cu destinație dublă, de pregătire a cadrelor didactice și a studenților pentru a utiliza mass-media în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul cercetărilor experimentale în cadrul UPS „Ion Creangă” la lecțiile de limbă italiană, prin implementarea fundamentelor teoretico-aplicative elaborate și structurate în *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*, inclusiv prin participarea la conferințe naționale și internaționale; publicarea materialelor științifice și realizarea activităților practice cu studenții care învață limba italiană.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării au fost discutate și aprobate la ședințele Catedrei de Filologie Romanică, la seminarele metodologice; la întrunirile metodice și activitățile activ-participative, la lecțiile de limbă italiană, în cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

Ideile de bază și rezultatele investigației teoretice și a celei experimentale au fost promovate și abordate în cadrul comunicărilor la conferințele științifice naționale și internaționale, la stagiile, trainingurile desfășurate în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Publicațiile la tema tezei. 12 lucrări științifice: articole în reviste științifice (4) [20; 25; 24; 26] și comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale (8) [19; 21; 22; 23; 50; 18; 27; 49].

Volumul și structura tezei. Teza conține introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (255 de surse), 30 de anexe. În total, conține 144 de pagini text de bază, 46 de figuri și 9 tabele.

Cuvinte-cheie: competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică, competență digitală, mass-media, multimedia, web-tv, educație pentru mass-media, limba italiană.

Lista abrevierilor utilizate include sintagme terminologice: *în limba română:* CECRL - Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi, CERM - Codul Educației al Republicii Moldova, CCP - competența de comunicare pragmatică, CJI - Centrul pentru Jurnalism Independent, CN - Curriculumul național, CRCN - Cadru de Referință al Curriculumului Național, EM - educație pentru mass-media, FLLS - Facultatea Limbi și Literaturi Străine, MM - mass-media, NTI - noile tehnologii informaționale, PEL - Portofoliul European al Limbilor, SND - Strategia națională de dezvoltare, TV - televizor, televiziune, UPSC - Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”; *în limba străină:* ALTE - Association of Language Testers in Europe, CALL - Computer Assisted Language Learning, CTP - Centro Territoriale Permanente, DETC - The Distance Education Accrediting Commission, i-d-e-e - italiano-digiale-edizioni-edilingua, IRT - Item Response Theory, WWW - World Wide Web.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** se fundamentează actualitatea și importanța problemei de cercetare, se descrie situația în domeniul de cercetare; se formulează problema, scopul, obiectivele și metodologia cercetării; se prezintă noutatea și originalitatea științifică, problema științifică importantă soluționată, semnificația teoretico-aplicativă a lucrării; rezultatele științifice principale înaintate spre susținere; implementarea și aprobarea rezultatelor cercetării, sunt prezentate publicațiile la tema tezei, sumarul tezei și cuvintele-cheie.

Capitolul 1, Abordarea teoretică a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbilor străine, conține studiul epistemologic al problemei și scoate în evidență esența și conținutul conceptelor de bază: *competență de comunicare*, *comunicare pragmatică*, *competență de comunicare pragmatică*.

Procesul studiului epistemologic a permis stabilirea reperelor teoretice în baza cărora au fost determinate și elaborate cele aplicative. Nume de referință în realizarea conceptualizării și stabilirii reperelor teoretice sunt: I. Botgros [8], L. Franțuzan [8], Vl. Guțu [33], Vl. Pâslaru [41; 33], T. Callo [10], C. Cucoș [17], M. Manu [35], E. Dragoș [29], M-M. Rusu [43], J. Moeschler [54; 56], A. Reboul [56; 54], H. Plett [42], I. Vedder [59] etc.

În cadrul acestui capitol au fost analizate detaliat istoricul și evoluția orientărilor științifice privind *competența de comunicare pragmatică*, au fost determinate cele trei *perspective de încadrare* a pragmaticii în lingvistică: *sintactică*, *semantică* și *pragmatică*, care au fost completate cu cele două *orientări ale pragmaticii*, în funcție de modul de abordare: *structura limbajului dependentă de context* și *principiile uzului limbajului sau ale înțelegerii lui*, prin completarea sensului (*ho fatto colazione [questa mattina] – am luat micul dejun [azi dimineață]*), *îmbogățirea sensului* (*ho aperto la porta [con la chiave] – am descuiat ușa [cu cheia]*) și *transferul de sens* (*il panino al prosciutto è andato via senza pagare – sandwich cu șuncă a plecat fără a plăti*) [46, p. 13].

Studiul teoretic aprofundat al conceptului de „competență de comunicare pragmatică” a permis elaborarea unei sinteze a definițiilor și accepțiunilor selectate, conform tendințelor didacticii moderne și ale științelor educației în general, și a asigurat stabilirea *caracteristicilor definitorii ale funcționării limbajului*, centrat pe rezolvarea de probleme, formarea socială, care se bazează nu doar pe criteriile tradiționale, de tip academic, ci și pe cele specifice practicii, factori ce facilitează integrarea vorbitorului în spațiul sociocultural.

Sintetizând studiile realizate în această direcție, am constatat că în procesul predării-învățării-evaluării unei limbi străine, pe lângă alegerea judicioasă a competențelor și finalităților studierii limbii italiene, curricula prevăd și folosirea metodologiei adecvate, care respectă caracteristicile unei comunicări autentice și favorizează utilizarea la maximum a limbii învățate. Strategia educațională face trimitere, de asemenea, la *măiestria discursului*, la *coeziunea și coerența* lui, la identificarea tipurilor și genurilor de texte [10, pp. 13-16], la *efectelor de ironie* și *de parodie*, iar în cazul

competenței de comunicare pragmatică vorbim despre importanța interacțiunii dintre mediile culturale în procesul de predare-învățare-evaluarea a limbii italiene [47, pp. 54-55].

Pornind de la orientarea spre modernizare, instituțiile de învățământ realizează o complexă acțiune educativă, pentru a-l ajuta pe student să-și interiorizeze instrumentarul social de comunicare, de natură să-i permită să se afirme ca personalitate în trei ipostaze: în calitate de *subiect epistemic*, în care să ajungă la conștiința de sine și de lume (*homo sapiens*); în calitate de *subiect axiologic*, de ființă capabilă să respecte anumite valori (*homo valens*); în calitate de *subiect pragmatic* (*homo faber*), capabil să acționeze eficient, să transforme lumea și să creeze bunuri. Afirmarea personalității, într-o ipostază sau alta, depinde de mai mulți factori: *ereditari, sociali, pedagogici* etc. Indiferent de gradul de dezvoltare a personalității, orice ființă umană, prin faptul că trăiește în societate, interpretează lumea și pe sine însăși prin intermediul valorilor pe care le respectă. În felul acesta, încet, dar sigur, didactica trece de la explicare la oferirea de modele, se sincronizează cu tendințele educative, asigură caracter pragmatic sistemului educațional. Pentru a evita riscurile uniformizării, în calitate de dezavantaje ale modelului comunicativ-funcțional, a fost stabilită necesitatea modificării structurii conținuturilor, prin orientarea activităților de predare-învățare-evaluare cu ajutorul tehnicilor de comunicare spre folosirea lor, prin evoluția lui „a învăța să comunici” spre „a comunica pentru a învăța” [29, pp. 55-60; 59, pp. 99-123].

Studiul și analiza viziunilor, accepțiunilor și a modelelor privind formarea competenței de comunicare pragmatică, analiza lor a permis să elucidăm specificul *dezvoltării competenței de comunicare pragmatică* (Figurile 1.1), care, în esență, ține de valorificarea aspectelor legate de cunoașterea și capacitatea de a folosi vocabularul unei limbi.

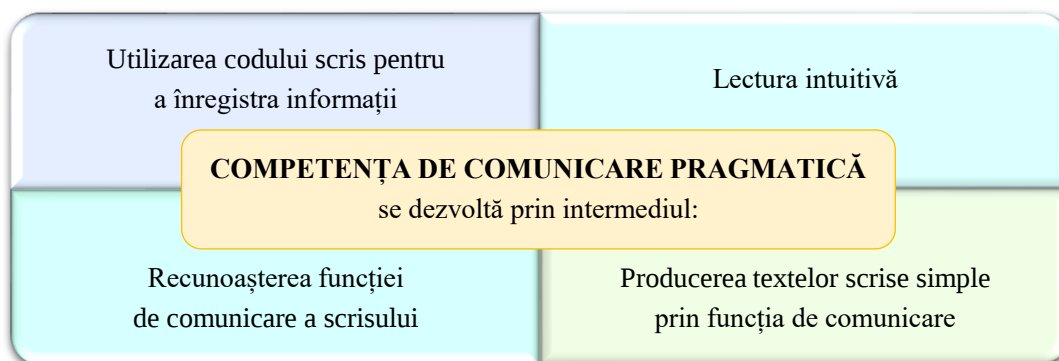

Fig. 1.1 Dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică

După cum observăm, *competența de comunicare pragmatică* presupune un proces, *a acumula idei, a le examina implicațiile, a le compara cu alte puncte de vedere, a construi sisteme de argumente care să le sprijine și să le dea consistență, a definitiva atitudinea* în baza acestor argumente.

Acest capitol prezintă *etapizarea dezvoltării competenței de comunicare pragmatică*, stimulată de crearea unor ocazii pentru aplicarea cunoștințelor noi la rezolvarea unor sarcini concrete, care sunt completate cu analiza strategiilor didactice și descrierea tipurilor de activități activ-participative privind dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică (Figura 1.2) [38, pp. 63-64].

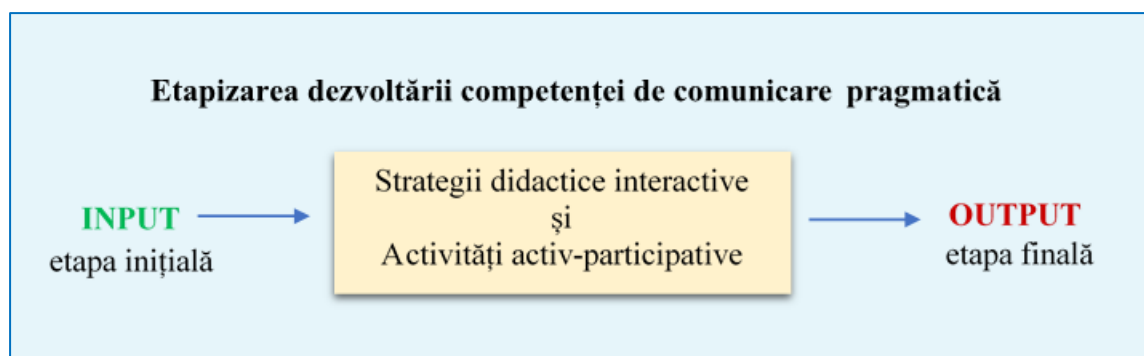

Fig. 1.2 Etapizarea dezvoltării competenței de comunicare pragmatică

În concluzie, prin prezentarea *etapizării dezvoltării competenței de comunicare pragmatică*, relevăm necesitatea elaborării unui text individual, rezultat al realizării consecutive a sarcinilor de lucru, presupunând o explorare detaliată a textului, discuția pe marginea textului determinându-l pe student să asimileze procesul. La etapa inițială, activitățile desfășurate la lecțiile de limbă italiană corelează cu tema precedentă și cunoștințele studenților obținute la lecțiile anterioare, cu abilitățile pe care le au deja formate, cu probarea competențelor pe care le dețin. Etapa finală, în activitatea de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică, constă în conectarea cunoștințelor recent descoperite la sistemul propriu de cunoștințe și convingeri, constituie partea de exersare a abilităților și de formare sau dezvoltare a competențelor. Datorită acestor activități, studentul este motivat să revină la tema respectivă, să aplice în diverse situații cunoștințele și capacitățile sale și să unească într-un tot fragmentele disparate ale imaginii lumii reale, pe care o vede unitară. Astfel, se poate vorbi despre etapizarea dezvoltării competenței de comunicare pragmatică la lecțiile de limbă italiană. Competența de comunicare pragmatică are menirea de a stabili nu doar ceea ce se învață, dar, mai ales, de ce anume se învață.

Capitolul 2, *Mass-media în calitate de mijloc didactic în predarea limbilor străine*, conține analiza dimensiunii praxiologice a conceptelor de bază: *mass-media*, *multimedia*, *educație pentru mass-media*. În acest capitol au fost analizate și prezentate detaliat elemente și secvențe din istoricul evoluției mass-mediei, formele curente și oportunitățile de utilizare a mass-mediei, necesitatea implementării educației pentru mass-media.

Procesul studiului epistemologic a permis stabilirea reperelor teoretice în baza cărora au fost determinate și elaborate cele aplicative. Nume de referință în realizarea conceptualizării și stabilirii reperelor teoretice sunt: I. Albulescu [4; 5]; I. Cerghit [12]; M. Marinescu [37]; I. Guțu [32]; A. Achimaș-Cădăriu [1]; L. Vatamaniuc [46]; A. Adăscăliței [2]; S. Șpac [45]; L. Handrabura, N. Grîu [34]; T. Kononova [60]; C. Marian Feldrihan [36]; V. Moraru [39] etc.

După sinteza literaturii de specialitate la tema cercetării, în capitolul 2 se elucidează locul mass-mediei în realizarea educației, care pune pe seama acesteia capacitatea de a transmite în mod continuu un volum mare de informații către un public numeros și dispersat, de a modela opinii, concepții, atitudini de comunicare și comportamente [48, p. 118].

În cadrul acestui capitol a fost analizat detaliat termenul *mass-media*, care asociază cuvântul din limba latină *media* (*mijloace*) cu cel englezesc *mass* (*masă*, care, în contextul dat, desemnează un număr foarte mare de oameni). Mass-media reprezintă, în opinia lui I. Albulescu, „suporturi sau instrumente tehnice care servesc la

transmiterea în forme specifice a unor mesaje între profesioniști ai comunicării, reușiți în instituții sociale, și marele public, constituit într-un ansamblu de indivizi izolați” [4, p. 9]. În legătură cu acest subiect, I. Cerghit consideră că „[...] mass-media formează al patrulea mediu constant de viață al copilului, alături de cel familial, de cel școlar și de anturajul obișnuit de relații” [12, p. 39].

Cercetările în domeniul educației media s-au dovedit a fi destul de modeste. Astfel, în investigațiile lui I. Cerghit se conturează unele aspecte ale impactului mass-mediei asupra educației și dezvoltării competenței digitale la studenți; cu toate acestea, odată cu dezvoltarea industriei mediatică, se conturează treptat ideea necesității unei educații speciale, care va ajuta individul, mai cu seamă generația în creștere, să valorifice rezonabil sursele mass-media [45, p. 28].

În această ordine de idei, se conturează necesitatea unui studiu care să clarifice conceptele de bază ale educației media și să le prezinte gradual într-un curriculum, care să țină cont de nevoile de învățare ale studenților și de capacitățile lor. Astfel, în aprilie 2014, în Republica Moldova, Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) a lansat primul proiect de educație media, principalele activități fiind lecțiile de educație media pentru elevi/studenți din diverse instituții de învățământ din țară. Proiectul s-a bucurat de succes; astfel, în 2017 și 2018, au fost elaborate manuale la disciplina opțională „Educație pentru media” (autori L. Handrabura, N. Grîu și S. Șpac), pentru clasele a III-a – a IV-a din treapta primară și clasele a VII-a – a VIII-a din treapta gimnazială de învățământ, aprobate de Ministerul Educației [34]. Educația pentru mass-media contribuie la dezvoltarea spiritului critic al studenților și constituie un pilon important în formarea unor consumatori de presă conștienți și responsabili. Formarea gândirii critice prin intermediul mass-mediei prezintă o importanță deosebită în zilele noastre, pentru a educa pe studenți în privința riscurilor din mediul online, a modalităților și locurilor în care pot solicita asistență.

Analiza cadrului teoretic și a celui empiric al mass-mediei a demonstrat numeroase modificări în predarea-învățarea-evaluarea unei limbi străine. Astfel, analizând cele două modele educaționale (Figurile 2.1 și 2.2), putem afirma că vechiul model educațional îl prezintă pe profesor în postura de instructor, deținător de informații, pe când cel nou îl poziționează mai aproape de cel ce învață, și anume ca pe un *tutore, formator, evaluator*.

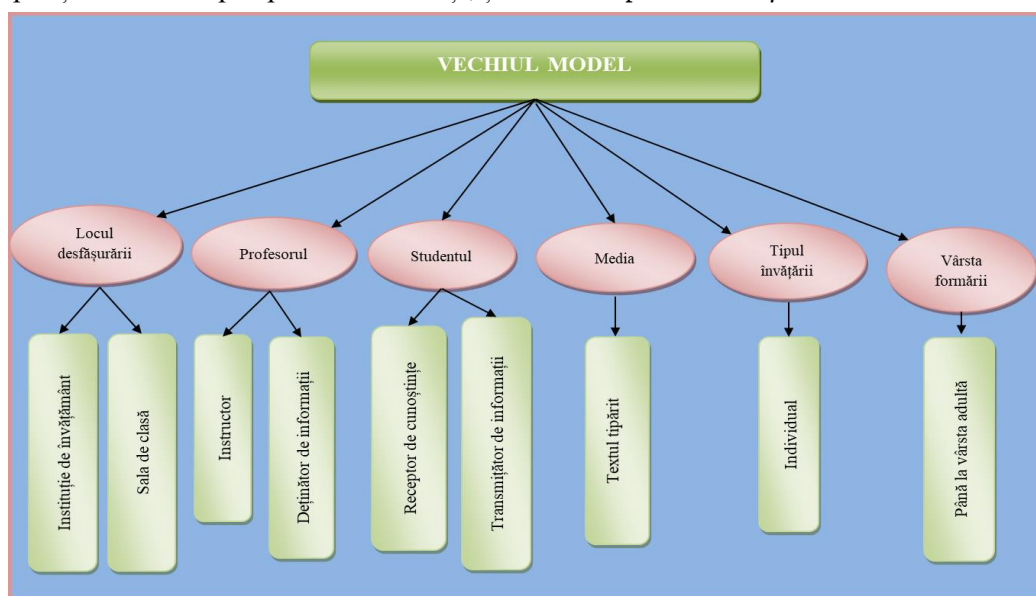

Fig. 2.1. Modelul educațional tradițional

Implicarea studenților este un alt indiciu al diferențelor. Vechiul (tradiționalul) model educațional îl pregătește pentru a fi un simplu transmițător de informații și un receptor de cunoștințe; studentul este, practic, un obiect manipulat de profesorul ce-i stă în față; în timp ce noul model educațional îl plasează pe student în poziția de constructor al propriilor cunoștințe, ceea ce-i dă dreptul liberii alegeri, ca el să stabilească singur ce este util în formarea lui. Materialul didactic pus la dispoziție și utilizat de vechiul sistem este textul tipărit, ceea ce vorbește despre un suport media foarte îngust și restricționat [53, p. 91].

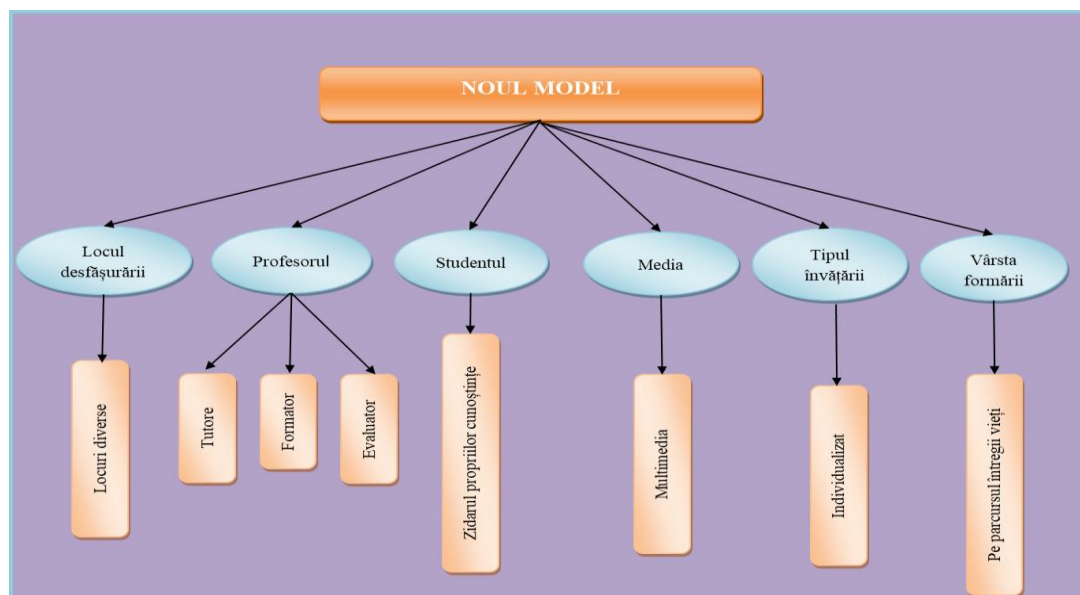

Fig. 2.2. Noul model educațional al valorificării mass-mediei în învățare

Diferența dintre cele două modele este sesizabilă. Dacă e să vorbim despre locul desfășurării procesului instructiv, modelul vechi (tradițional) prezintă un loc fix – instituția de învățământ (sala de studii) –, cel nou pune la dispoziția profesorului alegerea locului, care poate fi de fiecare dată altul. Poziția profesorului este un indiciu foarte important, care stă la baza diferențelor dintre cele două modele [20, pp. 75-85].

Noul sistem pune la dispoziție profesorului și studenților multimedialitatea (toate instrumentele media, atât tipărite, cât și audiovizuale, stocate în Internet etc.), accesul la informație este liber atât pentru profesori, cât și pentru studenți. Fiecare dintre modelele prezentate dictează tipul învățării, care, pentru cel vechi, este caracterizat prin *individual* (pentru sine, izolat), cel nou îl definește drept *individualizat* (conferindu-i caracter personal, diferit de ceilalți).

Un alt indiciu foarte important în delimitarea celor două modele este vârsta formării, care la cel vechi este limitată, până la vârsta adultă. Modelul nou se axează pe ideea că omul se formează pe tot parcursul vieții. Subliniem faptul că noul model nu exclude vechiul model, ci îl completează, pentru îmbunătățire și pentru integrare în societatea în continuă mișcare și modificare.

Modelul multimedia de predare-învățare-evaluare a limbii italiene este unul activ, bazat pe utilizarea mass-mediei, și presupune implicarea directă a studenților în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, face apel la experiența proprie a studenților, promovează învățarea prin colaborare, pune accentul pe dezvoltarea gândirii (Figura 2.4).

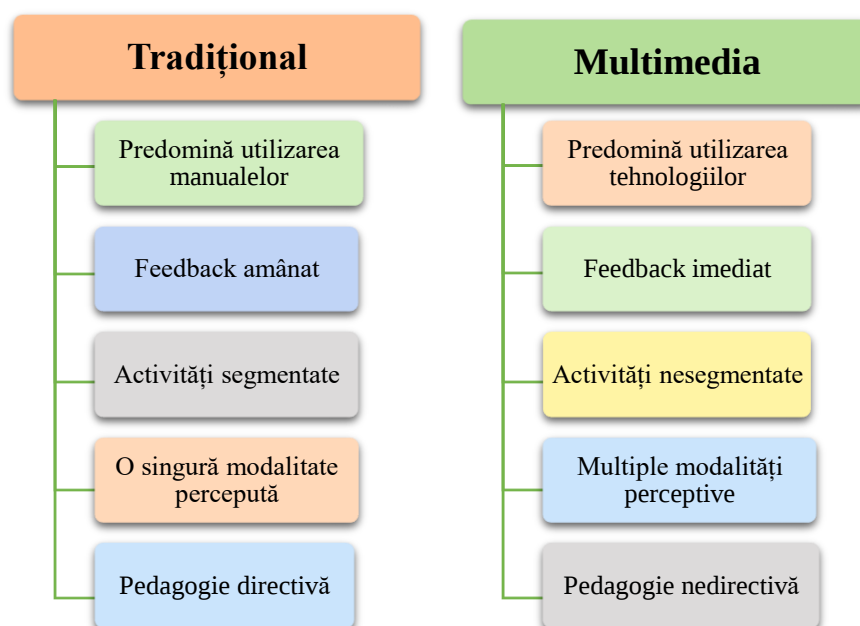

Fig. 2.4. Modelul tradițional și multimedia: între concept și tendințe (adaptare după K. Katerinov) [52, p. 12]

Sintetizând cele prezentate supra, constatăm că în instituțiile de învățământ din Republica Moldova se practică într-o proporție mai mare modelul tradițional, față de cel multimedia, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului și cu realizarea unei simbioze structurale între cele două. Modelul multimedia nu va putea supraviețui fără fundamentul celui tradițional. Dispunând de multiple formate mass-media, este tentant să folosim formatul cel mai recent și cel mai în vogă. Principiul după care ne ghidăm, în alegerea mass-mediei, va fi întotdeauna adaptat la publicul-țintă și la scopul urmărit [1, pp. 50-51].

În opinia noastră, modalitățile de abordare a procesului de predare-învățare-evaluare prin intermediul mass-mediei sunt considerate instrumente *auxiliare* ale profesorului, instrumente *de lucru* ale studentului și instrumente *de individualizare* a procesului instructiv. O viziune de ansamblu a autorilor C. Apostol [7, pp. 5-11] și C. Ducu [30] asupra mass-mediei conturează următoarele **direcții de utilizare** a ei în educație: (1) *mijloc didactic de predare-învățare* – în calitate de **tutorial** –, caz în care deține un rol activ în desfășurarea instruirii, sau **instrument** – caz în care are o funcție utilitară (valorificând resurse multimedia (audiovizuale), resurse online, platforme educaționale etc.); (2) *mijloc de evaluare* (evaluare online, editare); (3) *mijloc de gestionare administrativă a proceselor educaționale* (site Web, cataloage electronice etc.).

În linii generale, **tipologia mass-mediei**, după *funcția pedagogică*, recunoscută de mai mulți cercetători [16, pp. 191-195], se evidențiază prin: (a) tutoriale de predare interactivă de noi cunoștințe (tutorial); (b) activități de exersare (drill-and-practice); (c) activități de simulare și experimentare virtuală; (d) jocuri didactice; (e) activități de testare a cunoștințelor.

În acest context, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, a fost stabilită utilitatea mass-mediei în didactică, ceea ce presupune formarea **competenței digitale**, bazată nu atât pe cunoștințe informatice, cât pe capacitatea de a descoperi potențialul didactic al noilor media în activitatea curriculară și în procesul de studiu [55, pp. 124-178].

Pornind de la această constatare, C. Niculescu consideră că **realizarea și selectarea unui material multimedia** poate fi redusă la trei faze de bază: **analiza, proiectarea, implementarea**. În timpul etapei de **analiză**, sunt stabilite necesitățile instructionale, se determină caracteristicile celor ce vor învăța și cele ale mediului educațional. În timpul etapei de **proiectare** sunt evidențiate strategiile instructionale și sunt selectate și adaptate, sistematizate materialele educaționale. La etapa de **implementare** este aplicat modelul instructiv sugerat în faza de proiectare. Evaluările formative și sumative furnizează intrările necesare pentru fazele care determină modificările modelului inițial. Ultima etapă, pe care C. Niculescu o omite intenționat, considerând-o ca parte firească a procesului, este **evaluarea pe teren**. Este necesar ca materialul multimedia elaborat să fie analizat preponderent de către un grup de cadre didactice – experți și specialiști care vor sugera corectivele de rigoare – și apoi să fie livrat celor pentru care a fost proiectat. În evaluarea calității produsului obținut, se va ține cont de receptivitatea studenților și profesorilor, de motivarea, valoarea cognitivă, performanța în învățare, comparativ cu mijloacele tradiționale etc. [40].

În cercetarea noastră am urmărit să elucidăm importanța stăpânirii competenței digitale, care implică utilizarea cu încredere și în mod critic a tehnologiei din societatea informațională și deci capacități de bază privind tehnologia informației și a comunicării, caracterizate prin următoarele **condiții pedagogice**: (1) dezvoltarea abilității de a înțelege oportunitățile și potențialele pericole determinate de Internet; (2) rezumarea, sintetizarea ideilor și elaborarea de enunțuri; (3) reducerea și prezentarea informațiilor complexe; (4) suportul sau sprijinul pentru dezvoltarea creativității; (5) comunicarea; (6) colaborarea; căutarea, selecția și procesarea informațiilor; (7) atitudinea critică și reflectivă față de fluxurile informaționale; (8) folosirea Prezi (<https://prezi.com/dashboard/>) sau RaiScuola (<http://www.raiscuola.raiscuola.it/startLezioni.aspx>), pentru a prezenta informațiile vizuale într-o formă mai atractivă; (9) inițierea unei comunități private sau publice pe Facebook; (10) studierea, exersarea și evaluarea online a studenților pe platforme MOOC în studierea interactivă a limbii italiene (<https://www.uninettunouniversity.net/it/mooc-corsi-online.aspx>) și platforma i-d-e-e.it, Edilingua (<https://i-d-e-e.it/>); (11) monitorizarea tuturor documentelor și a comunicării pe Google Drive.

În concluzie, putem afirma cu certitudine că prin intermediul mass-mediei, sistemul de învățământ a reușit să coreleze și să integreze disciplinele de studiu. Mass-media constituie mijloace didactice de maximă importanță, care intervin în procesul predării-învățării-evaluării pentru a ajuta profesorul să construiască o rețea de conectori disciplinari ca răspuns la exigențele didacticii moderne.

Capitolul 3, Praxiologia dezvoltării competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei, prezintă experimentul pedagogic, cu toate etapele sale (preliminară, de constatare, de formare și de control). Este descris designul cercetării, prin evidențierea scopului și obiectivelor; sunt prezentate detaliat fiecare etapă a experimentului, acțiunile și activitățile de investigare; este analizat lotul experimental, termenii de realizare a cercetării, subiecții implicați; este realizată analiza și interpretarea rezultatelor obținute. Capitolul include *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*. În esență, acesta încorporează reperele teoretico-aplicative ale competenței de comunicare pragmatică și ale instrumentelor mass-media, determinate și argumentate științific (Fig. 3.1).

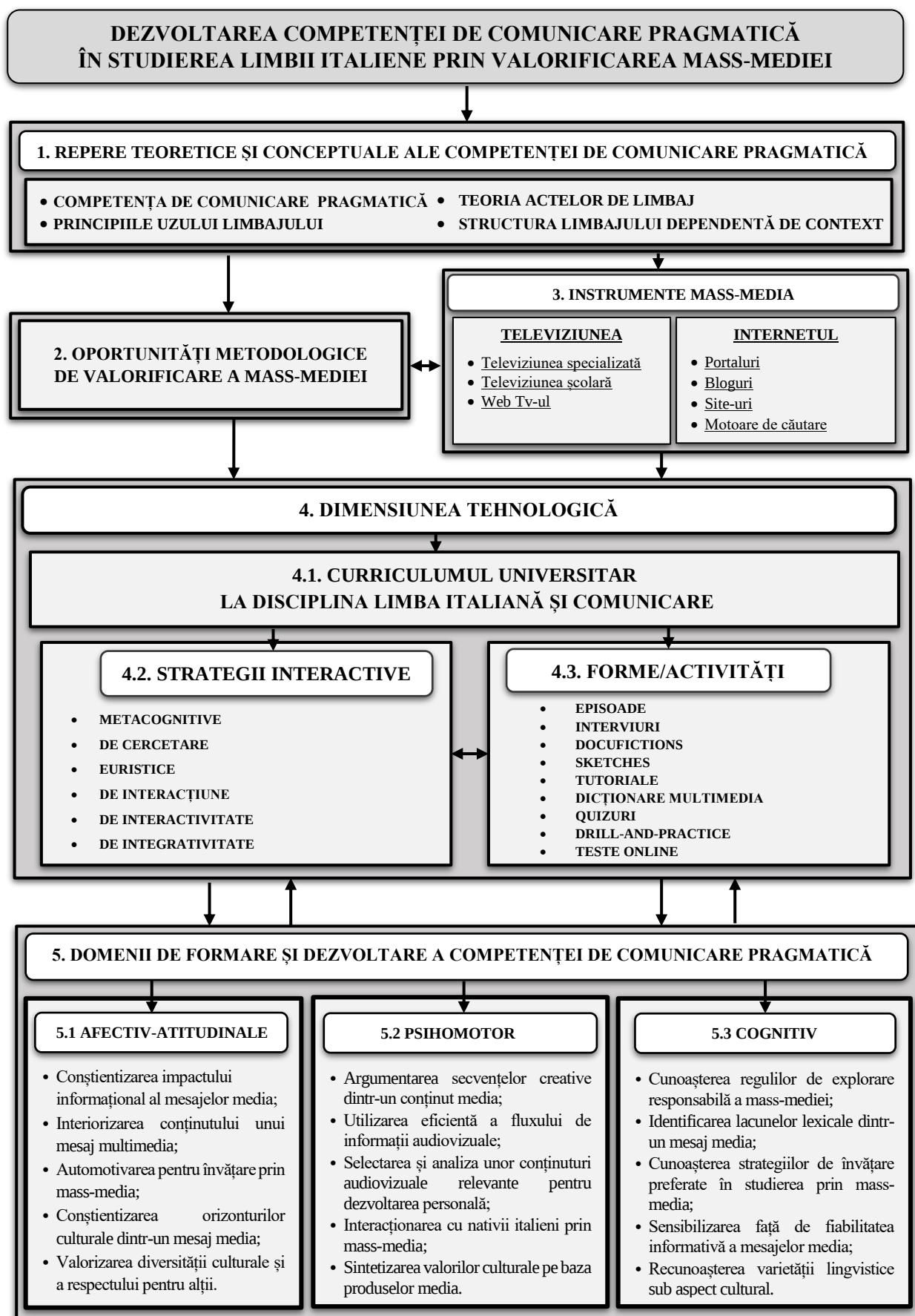

Fig. 3.1 Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică
în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei

1. Repere teoretice și conceptuale ale competenței de comunicare pragmatică ce reprezintă esența și conținutul conceptelor de bază: *competență de comunicare pragmatică* (S. Moirand, R. Lakoff, L. Bachman, I. Botgros, L. Franțuzan), *principiile uzului limbajului* (A. Reboul, J. Moeschler, H. P. Grice, E. Dragoș) [56], *structura limbajului dependentă de context* (A. Reboul, J. Moeschler, H. Parret, M. Manu, H. Plett) [56], *teoria actelor de limbaj* (J. L. Austin, J. Searle).

2. Oportunități metodologice de valorificare a mass-mediei stabilite pentru organizarea procesului de învățare a studenților, constau în: *înțelegerea propriilor strategii de învățare, preferate; învățarea autonomă și autodisciplină; planificarea propriei activități; reflecția critică asupra obiectivelor și scopurilor învățării; autoevaluarea activităților; obținerea sfaturilor, informațiilor și suportului ori de câte ori este necesar; colaborarea și împărtășirea cu alții a celor învățate; implicare activă în favoarea unei atitudini deschise pentru rezolvarea de probleme.*

3. Instrumente mass-media valorificate în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene la nivel universitar, considerate auxiliare ale profesorului, instrumente de lucru ale studentului și de individualizare a procesului instructiv, cuprind: *Televiziunea modernă care reușește să valorifice resursele învățământului la distanță, prin: televiziunea specializată, televiziunea școlară, Web Tv-ul și Internetul, prin multitudinea de funcționalități, care permit comunicarea autentică și interacțiuni reale, lingvistice și interculturale: portaluri, bloguri, site-uri, motoare de căutare etc.*

4. Dimensiunea tehnologică a cercetării vizează funcționalitatea *Curriculumului universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei* la disciplina *Limba italiană și comunicare*. Activitățile de învățare recomandate sunt prezentate pe niveluri, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, și sunt disponibile nivelurile A1, A2, B1 și B2.

5. Domenii de formare și dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică relevante în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei la nivel universitar, elaborate conform documentelor europene, care definesc competența ca o combinație de *cunoștințe, capacități și atitudini* adecvate unui context. În cadrul acestei abordări accentul s-a pus pe produsul final, exprimat în formă de competență prin integrarea *cunoștințelor* (domeniul cognitiv), *capacităților* (domeniul psihomotor), *atitudinilor și valorilor* (domeniul afectiv-atitudinal).

Alte instrumente pedagogice au fost elaborate pentru necesitățile cercetării și fundamentate științific: *Indicatori de apreciere a nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei, Criterii, indicatori și descriptori de performanță pentru domeniile competenței de comunicare pragmatică recomandate în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei, Oportunități metodologice de valorificare a mass-mediei, Curriculumul universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei la disciplina Limba italiană și comunicare, Matricea de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei la nivel universitar.*

Experimentul pedagogic este realizat în vederea implementării *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*. Colectarea de date a fost realizată prin măsurări cantitative (chestionare) și calitative (interviuri). Scopul investigației a fost să determinăm în ce măsură predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene prin intermediul mass-mediei este mai eficientă decât metoda tradițională; să se identifice la ce nivel folosesc studenții cunoștințele acumulate și gradul de conștientizare a acestora în ascultare, vorbire, citire, scriere, deoarece acest lucru reprezintă unul din factorii de succes ai dezvoltării competenței de comunicare pragmatică.

Experimentul pedagogic s-a desfășurat folosindu-se *befor and after method* (*înainte și după*) și a fost realizat în următoarele etape: (1) organizarea teoretică a cercetării pedagogice (stabilirea obiectivelor, a ipotezei, a metodologiei cercetării); (2) selectarea și valorificarea mass-mediei destinate optimizării procesului de instruire și formării competenței de comunicare pragmatică la studenții care învață limba italiană; (3) realizarea experimentului pedagogic prin aplicarea mass-mediei selectate; (4) analiza și interpretarea datelor experimentale obținute.

Opțiunea pentru explorarea tehnicii *înainte și după* (*before and after method*) este determinată de necesitatea de a surprinde schimbările parvenite în urma valorificării mass-mediei în studierea limbii italiene din punct de vedere secvențial și global.

În cercetarea experimentală, ne-am propus să stabilim:

- gradul de eficacitate a mass-mediei în calitate de componentă complementară în metodologia de formare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene;
- impactul mass-mediei în procesul didactic, în baza exemplului cursului de limbă italiană.

Investigația experimentală s-a desfășurat în Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; în el au fost antrenați 110 subiecți (56 de studenți de la specialitățile *Limba și literatura italiană* și *limba engleză* și 54 de studenți, specialitățile *Limba și literatura engleză/limba franceză și limba italiană*).

Cercetarea s-a realizat pe parcursul anilor 2015-2017, în două etape:

- 1) cea **inițială** a purtat caracter preliminar, de justificare, confirmare a problemei și scopului proiectat;
- 2) cea **de bază** a fost constituită din trei etape: *de constatare*, *de formare* și *de control*, în ea prezentându-se experimentul pedagogic integral.

Etapa preliminară, care a avut loc în perioada septembrie-decembrie 2015, este caracterizată de o analiză prealabilă a nivelului competenței de comunicare pragmatică și de gradul de implicare a studenților în utilizarea mass-mediei în studierea limbii italiene.

Etapa de constatare, care a avut loc în perioada februarie-iunie 2016, este caracterizată de stabilirea nivelului inițial al competenței de comunicare pragmatică în baza unei probe de evaluare.

Etapa de formare a avut loc în perioada septembrie 2016-iunie 2017. Subiecții din lotul experimental au urmat cursurile *Lexicul italian și fonetica corectivă*, *Limba italiană și comunicare*, *Praxiologia comunicării în limba italiană* și *Analiza lingvo-stilistică a textului italian* pe parcursul anului de studiu 2016-2017. Pentru realizarea experimentului de formare, au fost selectate materiale multimedia

conform viziunii proprii și caracteristicilor materialelor multimedia, destinate procesului didactic în sala de studii și învățării autonome, ceea ce a contribuit la o mai bună abordare a conținuturilor și la dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene.

Etapa de control s-a desfășurat în perioada septembrie-decembrie 2017. În cadrul acestei etape, ne-am propus să stabilim nivelul final de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică la studenți, prin compararea rezultatelor de la etapa de constatare și de la cea de control.

Capitolul conține reprezentările grafice care prezintă dinamica și rezultatele finale ale investigației realizate. Acestea sunt analizate și comentate în conformitate cu obiectivele experimentului pedagogic și ale cercetării în întregime. În acord cu logica și scopul cercetării, am constatat, am elaborat și am verificat nivelul competenței de comunicare pragmatică în limba italiană prin valorificarea mass-mediei în procesul activității didactice cu studenții sub aspect cognitiv (cunoaștere), la domeniile *aplicare* și *integrare*.

În continuare, prezentăm într-o figură generală de distribuție rezultatele obținute postexperimental, în comparație cu etapa de constatare (Fig. 3.2).

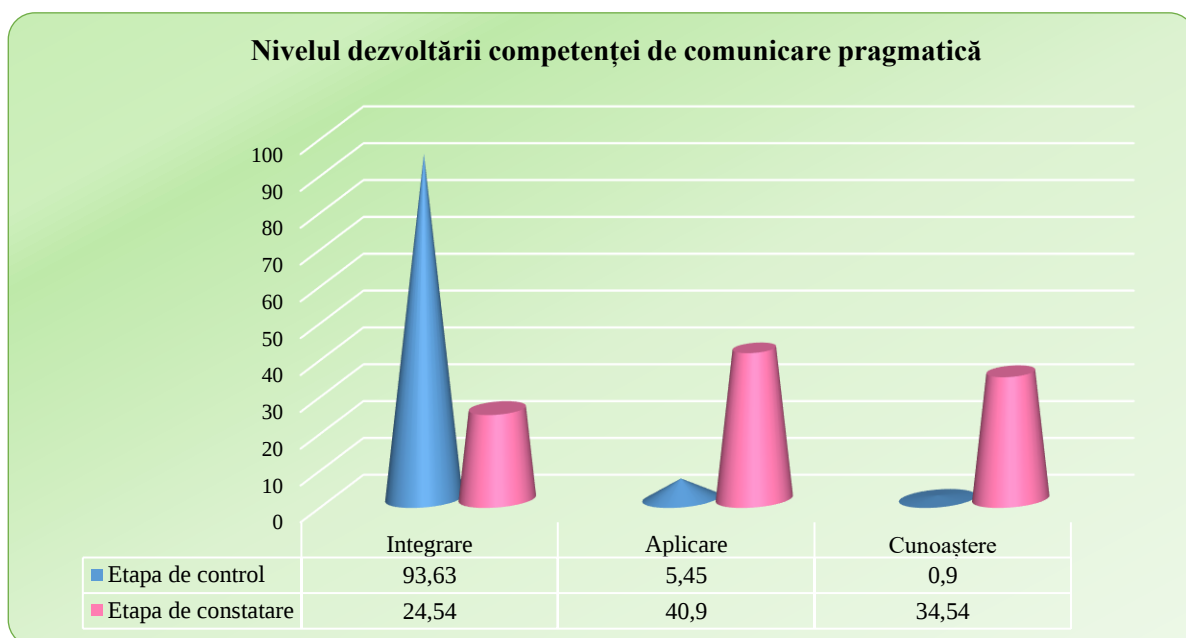

Fig. 3.2 Valori comparate ale competenței de comunicare pragmatică a studenților (domeniile: integrare, aplicare, cunoaștere)

Implementarea *Curriculumului universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei* la disciplina *Limba italiană și comunicare* a demonstrat că, treptat, exersările sistematice în regim de creștere progresivă a volumului textelor și complexității mass-mediei au început să producă rezultate dorite și ameliorări în înțelegerea mesajului oral, în exprimarea mesajului oral și scris pe diverse teme.

Comparația dintre nivelul inițial și nivelul final al competenței de comunicare pragmatică la studenții din lotul experimental a relevat o creștere vizibilă a progresului academic. În rezultat, nivelul inițial al competenței de comunicare pragmatică la studenții din lotul experimental se deosebește considerabil de nivelul final al competenței de comunicare pragmatică la studenții din același lot.

Pentru a respecta coerența logică a cercetării și a evita repetarea datelor, prezentăm în continuare, rezultatele comparative obținute la aceste probe conform indicatorilor competenței de comunicare pragmatică la cele trei domenii: *cunoaștere*, *aplicare*, *integrare*.

Domeniul *cunoaștere*, la etapa de constatare, înregistrează rezultate suficient de înalte, datorită simplității activităților. Cu toate acestea, nivelul atins de către studenți este unul mediu. Modalitatea clasică de predare-învățare-evaluare și accesul redus la texte autentice le oferă posibilitate studenților să realizeze doar sarcini simple. Cei patru itemi din proba de evaluare la domeniul *cunoaștere* înregistrează rezultate vădit diferite la etapa de constatare și la cea de control. Este vorba de o creștere în medie de 50% la toți cei patru itemi de la etapa de control (Figura 3.3).

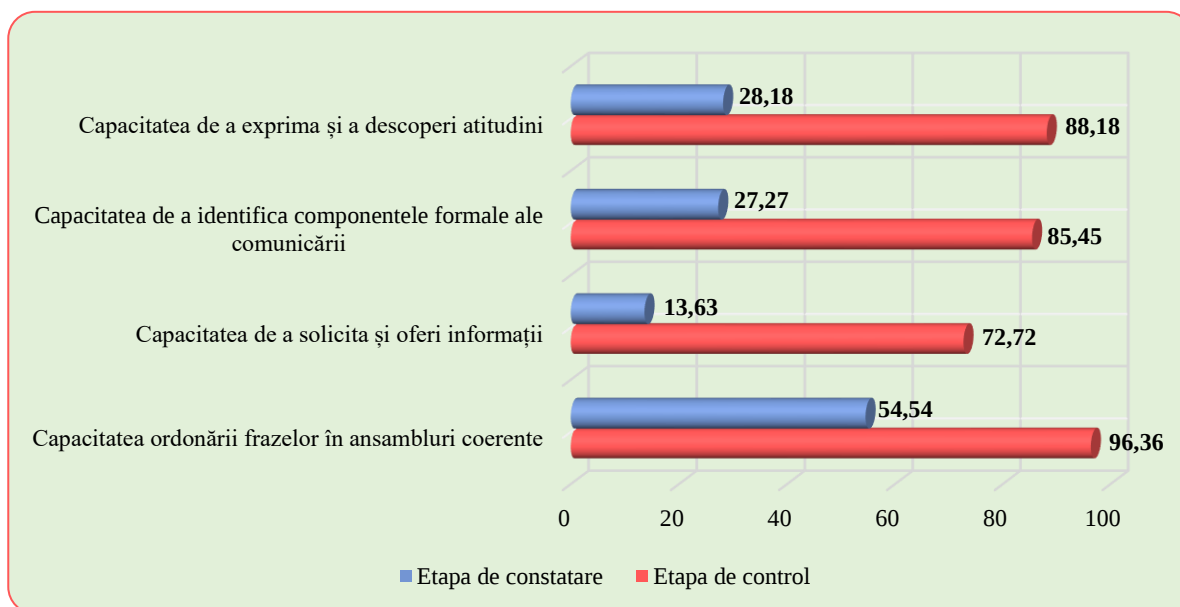

Fig. 3.3 Valori comparate ale competenței de comunicare pragmatică a studenților (domeniul *cunoaștere*)

Domeniul *aplicare* integrează sarcini vădit mai complexe: este vorba de prelucrarea informației audiovizuale din texte autentice, de stabilirea conexiunii între situația de comunicare și viața reală, de stabilirea tematicii situațiilor de comunicare, de identificarea stărilor afective și a atitudinilor personajelor, de compararea unei situații de comunicare cu alte situații anterior abordate, fapt ce necesită o anumită performanță atinsă de către student în ceea ce privește producerea cu precizie a unui mesaj oral sau scris.

Itemii (5) formulați pentru domeniul *aplicare* au înregistrat, la *etapa de constatare*, rezultate de nivel *minim*, prin incapacitatea de a pătrunde în esență; în schimb, studenții utilizează cu ușurință o simplă listă de cuvinte în producerea unei comunicări proprii. Rezultatele înregistrate la *etapa de control*, la același domeniu, sunt de nivel *avansat*: studenții au reușit să integreze cunoștințele acumulate pe parcursul *etapei de formare*, prin intermediul mass-mediei, în activitățile cotidiene și să realizeze cu ușurință sarcinile propuse. Diferențele înregistrare sunt de 45-50% în creștere față de experimentul de constatare (Figura 3.4).

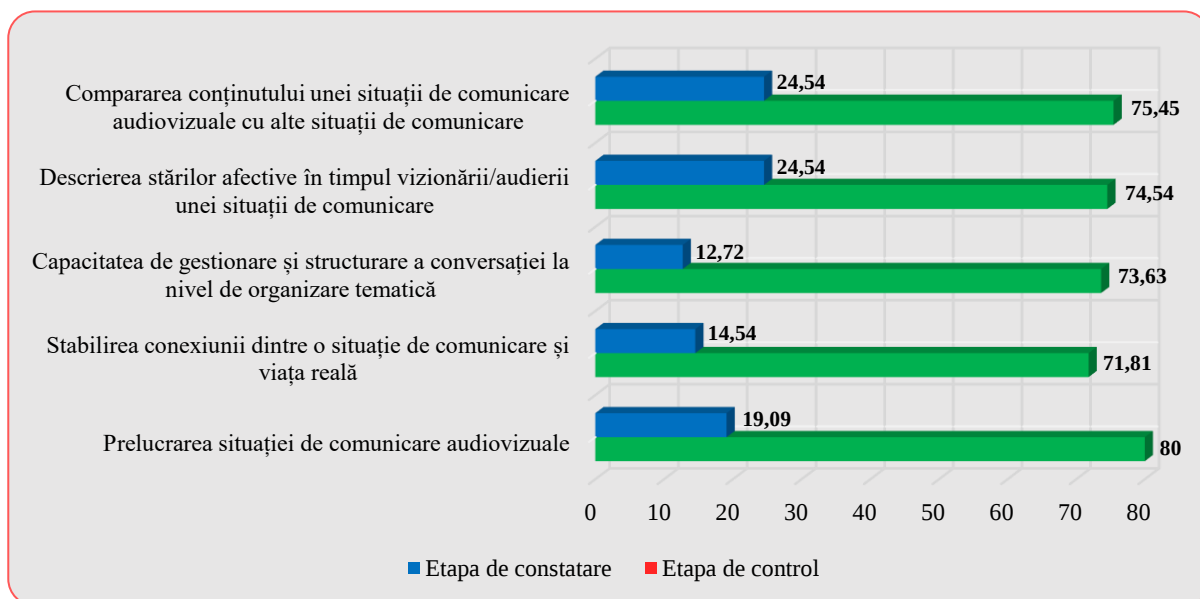

Fig. 3.4 Valori comparate ale competenței de comunicare pragmatică a studenților (domeniul aplicare)

Domeniul *integrare* înregistrează, de asemenea, diferențe clare între etapa de constatare și cea de control. Itemii propuși, conform probei de evaluare, se bazează pe cunoștințele căpătate anterior, pe crearea unei situații de comunicare proprii, într-un stil sigur, argumentat, fără ambiguități. În cadrul acestui domeniu, la etapa de control se înregistrează rezultate cu 60-70% mai înalte decât la etapa de constatare (Figura 3.5).

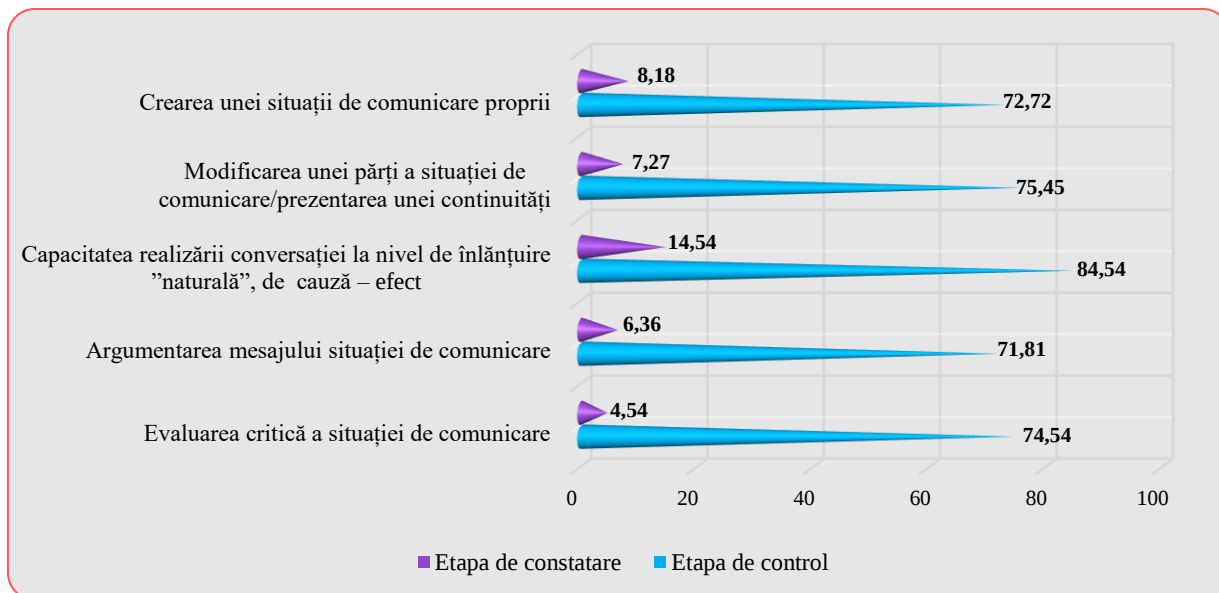

Fig. 3.5 Valori ale competenței de comunicare pragmatică a studenților (domeniul integrare)

Accesul la mass-media în procesul studierii limbii italiene a reușit să sensibilizeze capacitățile studenților în ceea ce privește identificarea, asimilarea și integrarea noilor cunoștințe în comunicarea cotidiană în limba italiană.

Observațiile înregistrate pe parcursul experimentului pedagogic ne permit să formulăm următoarele concluzii: (a) *mass-media are avantajul de a îmbina în modul cel mai armonios textul, imaginea și*

audiovizualul, ceea ce stimulează gradul de participare a studentului și intensifică activitatea lui mentală; (b) mass-media poate oferi suport de instruire diferențiată; (c) pentru înțelegerea și reproducerea textelor vizionate/audiate în limba italiană autentică, este nevoie de o perioadă de inițiere (opt-douăsprezece săptămâni, conform observațiilor) și de exersare continuă; (d) studentul poate repeta vizionarea/ascultarea fragmentului video de câte ori are nevoie, pentru a înțelege mai bine textul; (e) datorită stocării virtuale a informației, lucrul individual poate fi preluat de profesor, pentru a fi examinat ulterior; (f) utilizarea mass-mediei în activitățile de învățare a contribuit la revitalizarea variabilelor afective, precum sunt atenția voluntară, implicarea studenților în discuții la lecții, calitatea pregătirii temelor de acasă, încrederea în sine, frecvența la lecții, dorința de a cunoaște mai mult.

În baza investigației teoretico-aplicative au fost elaborați **indicatori** și **descriptori** ai competenței de comunicare pragmatică care pot fi recomandați pentru evaluarea nivelului dezvoltării competenței de comunicare pragmatică: (1) capacitatea ordonării frazelor în ansambluri coerente; (2) capacitatea de gestionare și structurare a conversației la nivel de organizare tematică; (3) capacitatea realizării conversației la nivel de înlănțuire ”naturală”, de cauză – efect; (4) Capacitatea de a solicita și oferi informații; (5) capacitatea de a exprima și decodifica stări afective; (6) capacitatea de a identifica componentele formale ale comunicării; (7) capacitatea de a descrie stările afective în timpul vizionării/audierii unei situații de comunicare; (8) stabilirea conexiunii dintre o situație de comunicare și viață reală; (9) prelucrarea unei situații de comunicare audiovizuale; (10) compararea conținutului unei situații de comunicare audiovizuale cu alte situații de comunicare; (11) modificarea unei părți a situației de comunicare/prezentarea

unei continuități; (12) argumentarea mesajului situației de comunicare; (13) evaluarea critică a situației de comunicare; (14) crearea unei situații de comunicare proprii.

Rezultatele cercetării experimentale la etapa de control relevă valori medii comparate, ce demonstrează eficiența *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei* și confirmă **ipoteza cercetării** în baza căreia s-a presupus că eficiența metodologiei dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în limba italiană la nivel universitar poate fi facilitată prin relevarea esenței următoarelor concepte: comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică, mass-media, educație pentru mass-media; identificarea oportunităților metodologice de valorificare a mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică; determinarea condițiilor pedagogice de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin integrarea instrumentelor mass-media.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată prezintă normativele teoretice și practice ale utilizării mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică și metodologia de selectare și proiectare a mass-mediei în baza exemplului disciplinei *Limba italiană și comunicare*, în vederea eficientizării învățării și optimizării strategiilor de predare-învățare-evaluare valorificate în învățământul superior.

În conformitate cu analiza rezultatelor cercetării, realizată în baza obiectivelor urmărite, pot fi menționate următoarele idei concludive:

1. Problema investigată a asigurat precizarea și delimitarea semnificațiilor în conținutul conceptelor de bază: *competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică*, inclusiv specificarea esenței abordărilor și orientărilor științifice privind dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbilor străine prin valorificarea mass-mediei.

2. Rezultatele investigațiilor preliminare și ale celor constatative au facilitat determinarea reperelor teoretico-aplicative, care au permis selectarea strategiilor interactive și a activităților activ-participative eficiente pentru dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei (cu delimitarea calității mass-mediei, deontologiei profesionale și a autorilor studiați), descrierea și concretizarea *oportunităților metodologice și condițiilor pedagogice* de utilizare a mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene în învățământul superior.

3. A fost determinat specificul Televiziunii și a Internetului în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene și a fost demonstrat științific impactul asupra motivației de învățare a studenților.

4. A fost elaborat și validat experimental *Curriculumul universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei* la disciplina *Limba italiană și comunicare* orientat spre dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în învățământul superior.

5. A fost elaborată Platforma educațională *Italiano in mass-media* (Limba italiană în mass-media) <http://www.italianoinmassmedia.com> în scopul formării competenței de comunicare pragmatică recomandată în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene la nivel universitar, ce include: obiective, conținuturi, strategii de predare-învățare-evaluare, probe de evaluare și indicatori ai competenței de comunicare pragmatică.

6. A fost elaborat și întemeiat științific *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*, care încorporează fundamentele teoretico-aplicative și ale metodologiei de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică, demarat pe o durată de doi ani. Modelul, în integritatea sa, și *Curriculumul universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei* la disciplina *Limba italiană și comunicare*, în calitate de componentă tehnologică centrală a acestuia, s-au dovedit a fi funcționale, eficiente, rămânând deschise pentru completări și dezvoltare.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în determinarea fundamentelor teoretice privind competența de comunicare pragmatică, elaborarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin*

valorificarea mass-mediei cu impact asupra dezvoltării didacticei universitare în contextul societății informaționale.

În consens cu sinteza realizată și cu rezultatele cercetării efectuate, propunem următoarele **recomandări**:

1. La nivel de politici educaționale

- Racordarea documentelor de politici educaționale și reglatoare în studierea limbilor străine la direcțiile de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei, ceea ce ar orienta persoana spre autoeducație, care constituie coordonata de bază a educației permanente.

2. Cadrelor didactice universitare

(a) În formarea inițială:

- Dezvoltarea și valorificarea Platformei educaționale de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene la nivel universitar prin valorificarea mass-mediei: <http://www.italianoinmassmedia.com>.
- Utilizarea *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei* și a instrumentelor metodologice în procesul de predare-învățare-evaluare a limbilor străine la nivel universitar.
- *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei* și instrumentele metodologice elaborate pot fi utilizate în formarea continuă a cadrelor didactice.
- Elaborarea unor suporturi de curs la limba străină în corespundere cu modelul tehnologic propus ar facilita procesul predării-învățării-evaluării la nivel universitar.
- Integrarea cross-curriculară a cursurilor de limbă străină prin valorificarea mass-mediei la disciplinele de specialitate.
- Implementarea *Curriculumului universitar de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică prin valorificarea mass-mediei* la disciplina *Limba italiană și comunicare* în studierea altor limbi străine.
- Dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbilor străine în conformitate cu nivelurile prezentate de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi și realizarea procesului evaluării conform *indicatorilor de apreciere* a nivelului de cunoaștere a competenței de comunicare pragmatică la studenți.

(b) În formarea continuă:

- Introducerea modului *Dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în procesul studierii limbilor străine prin valorificarea mass-mediei* în cursurile de *Didactică a limbii* pentru formarea continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și cel universitar.

Investigația realizată deschide mari perspective de cercetare, axate pe studiul aprofundat în procesul predării-învățării-evaluării unei limbi străine la toate vârstele, prin valorificarea mass-mediei.

BIBLIOGRAFIE

În limba română

1. Achimaș-Cădăriu A. Ghid practic pentru educație la distanță. București: Alternative, 1998. 71 p.
2. Adăscăliței A. Instruirea asistată de calculator. Didactică informatică. Iași: Polirom, 2007. 208 p.
3. Afanas A. Metodologia dezvoltării competenței de comunicare a elevilor în limba străină. Teză de doctor. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2013. 200 p.
4. Albulescu I. Educația și mass-media. Comunicare și învățare în societatea informațională. Cluj-Napoca: Dacia, 2003. 190 p.
5. Albulescu M., Albulescu I. Studiul disciplinelor socio-umane. Aspecte formative: structura și dezvoltarea competențelor. Cluj-Napoca: Dacia, 2002. 124 p.
6. Alois G. Management general și strategic în educație. Iași: Polirom, 2007. 232 p.
7. Apostol C. Instruirea asistată de calculator a managerilor în domeniul tehnologiei informației în medii intranet. În: Revista Informatica Economică, nr. 10, 1999. pp. 5-11
8. Botgros I., Franțuzan L. Competențe transversale – premisă de integralizare a disciplinelor școlare: fizica, biologia, chimia. Chișinău: Revista Univers Pedagogic, nr. 1 (9), 2006. pp. 27-31
9. Cadrul de Referință al Curriculumului Național. Ministerul Educației al Republicii Moldova. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017. 74 p.
10. Callo T. O sugestie privind educația lingvistică în școală. În: Univers Pedagogic, nr. 3, 2004. pp. 13-16
11. Cemortan R. Comunicarea și mass-media. Chișinău: Tipografia Reclama SA, 2006. 142 p.
12. Cerghit I. Mass-media și educația tineretului școlar. București: Editura didactică și pedagogică, 1972. 211 p.
13. Cojocaru-Borozan M. Teoria și metodologia dezvoltării culturii emoționale a cadrelor didactice. Teză de dr. hab. în pedagogie. Chișinău, 2011. 385 p
14. Coman M. Introducere în sistemul mass-media. Iași: Polirom, 2007. 96 p.
15. Copilu D., Crosman D. Ce sunt competențele și cum pot fi ele formate. În: Conference. Competencies and Capabilities in Education. Oradea, 2009. pp. 240-241
16. Croitor-Chiriac T. Forme curente ale instruirii asistate de calculator în învățământul superior. În: Studia Universitatis. Chișinău: CEP USM, Nr. 5 (45), 2011. pp. 191-195
17. Cucoș C. Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării. Iași: Polirom, 2006. 216 p.
18. **Culea U. Abordarea teoretică a competenței pragmatice în procesul predării - învățării limbii italiene. În: Probleme de filologie spaniolă și italiană. Conferință cu participare Internațională. Chișinău: USM, 2017. pp. 55-60**
19. **Culea U. Abordări conceptuale și didactice ale fenomenului mass-media. În: Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului. Materialele Conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, seria XVIII, vol. III (continuare). Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2016. pp. 68-73**
20. **Culea U. Abordări conceptuale și didactice ale fenomenului mass-media în sistemul educațional modern. În: Revista de Științe Sociumane, Nr. 3 (40), 2018. pp. 75-85**
21. **Culea U. Comunicarea multimedia la orele de limbă străină. În: Conferința de totalizare a muncii științifice și științifico-didactice a corpului profesoral-didactic pentru anul 2011. Probleme ale științelor socioumanice și modernizării învățământului, vol. III, Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2012. pp. 293-298**
22. **Culea U. Dezvoltarea competențelor comunicative în predarea limbilor străine. În: Probleme actuale ale științelor umanistice, vol. XI, partea I. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2012. pp. 137-141**
23. **Culea U. Impactul mass-media în predarea limbilor străine. În: Probleme actuale ale științelor umanistice, vol. X. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2011. pp. 122-137**

24. Culea U. **Importanța angajării televiziunii școlare/universitare în procesul de predare-învățare-evaluare.** În: *Modern scientific challenges and trends. International scientific conference.* Warszawa, 2018. pp. 55-59
25. Culea U. **Importanța pragmaticii pentru producerea limbajului în contexte sociale.** În: *Revista de Științe Socioumane*, Nr. 3 (40); Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2018. pp. 85- 91
26. Culea U. **Oportunități metodologice de utilizare a mass-mediei în dezvoltarea competenței pragmatice în limba italiană.** În: *Recent researches in the modern world. In the XLIII International Scientific Conference.* Pereyaslav-Khmelnetskyi, 2018. pp. 7-13
27. Culea U. **Utilizarea mass-media ca factor al creșterii eficienței în predarea-învățarea limbii italiene.** În: *Dezvoltarea TIC: Schimbarea paradigmei în predarea-învățarea limbilor străine. Conferința Științifică Internațională.* Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2012. pp. 171-176
28. Cuznețov L. *Educația pentru familie din perspectiva educației permanente. Cadru conceptual și metodologic.* Chișinău: Primex-com SRL, 2013. 140 p.
29. Dragoș E. *Introducere în pragmatică.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000. 181 p.
30. Ducu C. *Utilizarea noilor tehnologii în educație.* Fundația Dinu Patriciu. Școala de vară: Educația merită! 2010. <https://www.scribd.com/document/137987396/Utilizarea-Noilor-Tehnologii-in-Educatie> (vizitat 08.08.2016).
31. Ghicov A. *Pedagogia aplicativă a performanței.* Chișinău: Pontos, 2012. 208 p.
32. Guțu I. *Rolul instrumentelor Tic în predarea/învățarea limbii engleze de specialitate și paradigma instruirii asistate de calculator.* În: *Dezvoltarea TIC: Schimbarea paradigmei în predarea-învățarea limbilor străine. Conferința Științifică Internațională.* Chișinău: Garamont-Studio, 2012. pp.103-106
33. Guțu Vl., Pâslaru V., Goraș – Postică V. *Curriculum documente reglatoare.* Cimișlia: TIPCIM, 1997. 69 p.
34. Handrabura L., Grîu N. *Educație pentru media. Manual pentru clasele VII-VIII.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2018. 152 p.
35. Manu M. *Elemente de pragmalingvistică a românei vorbite regional.* București: Editura Dual Tech, 2003. 183 p.
36. Marian Feldrihan C. *Mass-media în educația formală și informală a elevilor din ciclul gimnazial.* Teză de doctorat. Cluj-Napoca: Universitatea Babeș-Bolyai, 2011. 188 p.
37. Marinescu M. *Tendințe și orientări în didactica modernă.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 2009. 208 p.
38. Minder M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare.* Chișinău: Cartier, 2003. 340 p.
39. Moraru V. *Tendințele dezvoltării mass-media într-o societate în tranziție.* În: *Moldoscopie. Partea XIII.* Chișinău: USM, 2000. pp. 127-144
40. Niculescu C. *Noi tipuri de sisteme educaționale pentru societatea informațională – societatea cunoașterii.* În: *Expert Publishing House.* București, 2001. pp. 209-225. <http://www.racai.ro/~ncristin/> (vizitat 18.07.2016).
41. Pâslaru Vl. *Construcție și dezvoltare curriculară. Ghid metodologic.* Chișinău: FEP Tipografia Centrală, 2005. 207 p.
42. Plett H. *Știința textului și analiza de text.* București: Editura Univers, 1983. 153 p
43. Rusu M-M. *Competența de comunicare – perspective de abordare.* În: *Revista Limba Română* Nr. 11-12, anul XIX, 2009. pp. 124-137
44. Sadovei L. *Competența de comunicare didactică din perspectiva curriculumului ca produs.* În: *Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului: Conferință științifică internațională.* UPS „I. Creangă”. Vol. I, Chișinău, 2010. pp. 252-260
45. Șpac S. *Fundamente pedagogice ale educației pentru mass-media în cadrul colaborării școală- familie (treapta învățământului primar).* Teza de doctor. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2014. 207 p.

46. Vatamaniuc L. Tic și reușita academică. În: Dezvoltarea TIC: Schimbarea paradigmei în predarea-învățarea limbilor străine. Conferința Științifică Internațională. Chișinău: Garomont-Studio, 2012. pp. 90-95

În limba străină

47. Balboni P. E. Tecniche didattiche e processi d'apprendimento linguistico. Padova: Liviana, 1991. 202 p.
48. Calvani A. Educazione, comunicazione e nuovi media. Torino: Utet, 2001. 118 p.
49. **Culea U. Sviluppo della competenza comunicativa nella didattica delle lingue in RETE. În: Probleme Actuale ale Lingvisticii și Glotodidacticii. Conferința Științifică cu participare Internațională; Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2014. pp. 265-271**
50. **Culea U. Utilizzo didattico di internet. În: Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului. Materialele Conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, vol. II. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2014. pp. 214-220**
51. Galliani L. Ambiente multimediale di apprendimento: processi di integrazione e processi di interazione. În: Ghislandi P. Oltre il multimedia. Milano: Franco Angeli, 1995. 59 p.
52. Katerinov. K. L'acquisizione di una lingua seconda nell'era digitale. La multimedialità applicata al progetto Socrates. În: Atti del Convegno: Italiano e italiani nel Mondo. Perugia: Università per Stranieri, 2001, pp. 8-12.
53. Maragliano R. Manuale di didattica multimediale. Roma-Bari: Laterza, 1994. 256 p.
54. Moeschler J., Reboul A. Théorie pragmatique et pragmatique conversationnelle. Paris: Armand Colin, 1996. 220 p.
55. Porcelli G., Dolci R. Multimedialità e insegnamenti linguistici. Modelli informatici per la scuola. Torino: UTET Libreria Srl, 2003. 164 p.
56. Reboul A., Moeschler J. Pragmatique du Discours. De l'interprétation de l'énoncé à l'interprétation du discours. Paris: Armand Colin. 2005. 234 p
57. Rossini Favretti R. Il computer nell'apprendimento e nell'auto-apprendimento linguistico. Bologna: Monduzzi, 1992. 219 p.
58. Vaughan T. Multimedia: Making in work. New York: McGraw-Hill, 2001. 600 p.
59. Vedder I. Competenza pragmatica e complessità sintattica in italiano L2: l'uso dei modificatori nelle richieste. În: Linguistica e Filologia (25). Bergamo: Università degli Studi di Bergamo, 2007. pp. 99-123
60. Кононова Т. Формирование социокультурной компетенции у студентов на материале текстов прессы на немецком языке. Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук. Кишинэу: Государственный Педагогический Университет им. И. Крянгэ, 2015. 215

ADNOTARE

Culea Uliana

Metodologia dezvoltării competenței de comunicare pragmatică

în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei

Teză de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2019

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 255 de surse, 144 de pagini text de bază, 46 de figuri, 8 tabele, 30 de anexe.

Publicații la tema tezei: 12 lucrări științifice.

Concepte-cheie: competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică, competență digitală, mass-media, multimedia, web-tv, educație pentru mass-media, limba italiană.

Domeniul de studiu: teoria și metodologia instruirii (limba italiană).

Scopul cercetării constă în determinarea reperelor teoretico-aplicative, elaborarea și validarea metodologiei dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei.

Obiectivele cercetării: dezvoltarea esenței conceptelor de bază: *competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică*; stabilirea condițiilor pedagogice și a oportunităților metodologice de valorificare a mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene la nivelul învățământului superior; determinarea specificului expertizării Televiziunii și a Internetului în realizarea predării-învățării-evaluării limbii italiene; elaborarea metodologiei valorificării mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studiul limbii italiene în învățământul superior; elaborarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*.

Noutatea și originalitatea științifică a investigației rezidă în identificarea necesității extinderii utilizării epistemice și pragmatice a mass-mediei în procesul predării-învățării-evaluării limbii italiene; precizarea și dezvoltarea semnificației conceptelor de bază: *competență de comunicare, comunicare pragmatică, competență de comunicare pragmatică, mass-media, multimedia, educație pentru mass-media* analizate în contextul stabilirii metodologiei dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene și al evidențierii abordărilor și orientărilor științifice privind utilizarea mass-mediei.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în determinarea fundamentelor teoretice privind competența de comunicare pragmatică, elaborarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei* cu impact asupra dezvoltării didacticei universitare în contextul societății informaționale.

Semnificația teoretică a cercetării este susținută de analiza, precizarea, delimitarea și interpretarea aspectelor cadrului conceptual al competenței de comunicare pragmatică în contextul utilizării mass-mediei. Examinarea și analiza orientărilor științifice privind noile tehnologii în general și a mass-mediei în special, a dificultăților de utilizare a mass-mediei în studierea limbii italiene, a elucidării oportunităților metodologice de eficientizare a didacticei limbii italiene în învățământul superior au determinat eficiența utilizării mass-mediei în dezvoltarea competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene și au contribuit la elaborarea și argumentarea științifică a fundamentelor teoretico-aplicative ale mass-mediei, în scopul dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în predarea-învățarea-evaluarea limbii italiene.

Valoarea praxiologică a cercetării constă în elaborarea și validarea fundamentelor teoretico-aplicative, structurate în componentele și instrumentele *Modelului tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul cercetărilor experimentale în cadrul UPS „Ion Creangă” la lecțiile de limbă italiană, prin implementarea fundamentelor teoretico-aplicative elaborate și structurate în *Modelul tehnologic de dezvoltare a competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*, inclusiv prin participarea la conferințe naționale și internaționale; publicarea materialelor științifice și realizarea activităților practice cu studenții care învață limba italiană.

АННОТАЦИЯ

Куля Ульяна

Методология развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка с использованием средств массовой информации Диссертация на соискание научной степени доктора педагогических наук, Кишинэу, 2019

Структура диссертации: введение, три главы, выводы и рекомендации, библиография из 255 источников, 144 страниц основного текста, 46 фигур, 8 таблиц, 30 приложений.

Публикации по теме диссертации: 12 научная работа.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, прагматическая коммуникация, компетенция прагматической коммуникации, информационная компетенция, средства массовой информации (СМИ), мультимедиа, цифровое телевидение (web-tv), Медиаобразование, итальянский язык.

Область исследования: теория и методология обучения (итальянский язык).

Цель исследования заключается в определении теоретических и практических основ, разработке и подтверждении методологии развития компетенции прагматической коммуникации в процессе изучения итальянского языка с использованием средств массовой информации.

Задачи исследования: раскрытие основных концептов: *коммуникативная компетенция, прагматическая коммуникация, компетенция прагматической коммуникации*; определение педагогических условий и методологических возможностей использования СМИ в развитии компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка в высших учебных заведениях; определение особенностей экспертизации телевидения и интернета в процессе изучения-обучения-оценивания на уроках итальянского языка; разработка методологии использования СМИ в развитии компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка в вузах; разработка и экспериментальное подтверждение *Технологической модели развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка с использованием средств массовой информации*.

Научная новизна и оригинальность диссертации обоснована выявлением необходимости расширения научного и практического использования СМИ в процессе изучения-обучения-оценивания на уроках итальянского языка; уточнением и описанием значений концептов: *коммуникативная компетенция, прагматическая коммуникация, компетенция прагматической коммуникации, средства массовой информации, мультимедиа*, рассмотренных в контексте разработки методологии развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка; выявлением научных подходов и направлений в области использования средств массовой информации.

Научная проблема, решенная в исследовании, состоит в определении теоретических основ компетенции прагматической коммуникации, в разработке и экспериментальном подтверждении *Технологической модели развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка с использованием средств массовой информации* с воздействием на развитие методики университетского образования в контексте информационного общества.

Теоретическая значимость исследования заключается в анализе, уточнении, разграничении и объяснении аспектов основ компетенции прагматической коммуникации в контексте использования СМИ, в изучении и анализе научных направлений в области современных технологий, в общем, и средств массовой информации, в частности; в определении сложностей использования СМИ при изучении итальянского языка. Выявление методологических возможностей улучшения методики преподавания итальянского языка в вузах определило эффективность использования СМИ в развитии компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка и способствовало разработке и научному обоснованию теоретических и практических основ СМИ для развития компетенции прагматической коммуникации в процессе изучения-обучения-оценивания на уроках итальянского языка.

Научная значимость исследования заключается в разработке и экспериментальном подтверждении теоретических и практических основ, представленных в *Технологической модели развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка с использованием средств массовой информации*.

Внедрение научных результатов исследования производилось путем экспериментальных исследований на уроках итальянского языка в рамках КГПУ имени Иона Крянгэ, путем внедрения разработанных и представленных в *Технологической модели развития компетенции прагматической коммуникации при изучении итальянского языка с использованием средств массовой информации* теоретических и практических основ, а также участием в национальных и международных конференциях, публикацией научных работ и проведением практических работ со студентами, изучающими итальянский язык.

ANNOTATION

Culea Uliana

The methodology of the pragmatic communication competence development in studying the Italian language by capitalizing on the media PhD thesis in pedagogical sciences, Chisinau, 2019

Structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 255 sources, 144 basic text pages, 46 figures, 8 tables, 30 annexes.

Publications on the thesis: 12 scientific papers.

Key concepts: communication skills, pragmatic communication, pragmatic communication competence, digital competence, media, multimedia, web-TV, Media Education, Italian language.

Field of study: theory and methodology of instruction (Italian language).

The aim of the research is to determine the theoretical-practical aspects, to develop and validate the methodology of the development of the pragmatic communication competence in studying Italian language through the use of the media.

Objectives of the research: *revealing the essence of basic concepts: communication competence, pragmatic communication, pragmatic communication competence*; establishing the pedagogical conditions and the methodological opportunities for capitalizing on the media in the development of the pragmatic communication competence in the study of Italian language at the level of higher education; determining the specificity of TV and Internet expertise in delivering Italian language teaching and learning; elaboration of the methodology by making the most of the media in the development of the pragmatic communication competence in the study of Italian language in higher education; elaboration and validation of the *Technological Model for the development of the pragmatic communication competence in the study of the Italian language through valorizing the media*.

The novelty and scientific originality of the investigation lies in the identification of the necessity of extending the epistemic and pragmatic use of the media in the process of teaching-learning-evaluation of Italian language; clarifying and revealing the meaning of the basic concepts: *communication skills, pragmatic communication, pragmatic communication skills, media, multimedia*, analyzed in the context of establishing the methodology for the development of the pragmatic communication competence in studying Italian language and highlighting the scientific approaches and orientations regarding the use of media.

The scientific problem solved in the research consists in determining the theoretical fundamentals regarding pragmatic communication competence, experimental elaboration and validation of the *Technological Model for the development of the pragmatic communication competence in the study of the Italian language through valorizing the media* with impact on the development of the university didactics in the context of the information society.

The theoretical significance of the research is supported by the analysis, specification, delimitation and interpretation of the aspects of the conceptual framework of the pragmatic communication competence in the context of the use of the media. Examining and analyzing scientific guidelines on new technologies in general and the media in particular, the difficulties of using the media in studying Italian language, the elucidation of the methodological opportunities to make the Italian language teaching more efficient in higher education have determined the efficiency of media use in the development of the pragmatic communication skills in the study of Italian language and have contributed to the scientific elaboration and argumentation of theoretical - applicable background of the media, in order to develop the pragmatic communication competence in the teaching-learning-evaluation the Italian language.

The praxeological value of the research consists in the elaboration and validation of the theoretical-practical fundamentals, structured in the components and instruments of the *Technological Model for the development of the pragmatic communication competence in the study of the Italian language through valorizing the media*.

The implementation of the scientific results was carried out through the experimental researches at UPS "Ion Creangă" during Italian language lessons, by implementing the theoretical and practical fundamentals elaborated and structured in the *Technological Model for the development of the pragmatic communication competence in the study of the Italian language through valorizing the media*, including participation in national and international conferences; publishing scientific materials and carrying out practical activities with students who learn Italian.

CULEA ULIANA

**METODOLOGIA DEZVOLTĂRII
COMPETENȚEI DE COMUNICARE PRAGMATICĂ
ÎN STUDIAREA LIMBII ITALIENE
PRIN VALORIFICAREA MASS-MEDIEI**

SPECIALITATEA 532.02 - DIDACTICĂ ȘCOLARĂ (LIMBA ITALIANĂ)

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar: 20.05.2019

Hârtie offset. Tipar offset.

Coli de tipar: 1,6

Formatul hârtiei: 60x84 1/16

Tiraj: 30 ex.

Comanda nr.: GS220519/3

Tipografia SC “Garomont-Studio” SRL

MD-2069, Chișinău, str. Ion Creangă, 1